

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА**

**від 21 серпня 2019 р. № 828
Київ**

**Про затвердження Порядку перевірки, взяття проб води та
проведення їх аналізу**

Кабінет Міністрів України **постановляє** :

1. Затвердити Порядок перевірки, взяття проб води та проведення їх аналізу, що додається.
2. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цією постановою.

Прем'єр-міністр України	В.ГРОЙСМАН
Інд. 75	

ЗАТВЕРДЖЕНО постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 828
--

ПОРЯДОК
перевірки, взяття проб води та проведення їх аналізу

Загальні питання

1. Цей Порядок визначає механізм перевірки, взяття проб води та проведення їх аналізу з метою встановлення джерела забруднення внутрішніх морських вод та територіального моря.

Заходи, передбачені цим Порядком, не є заходами державного контролю.

2. Терміни, що вживаються у цьому Порядку, мають таке значення:

лабораторія - підприємство та організація, які в установленому порядку уповноважені Держекоінспекцією, а також інші підприємства та організації, які акредитовані національним органом України з акредитації на проведення

вимірювань, не пов'язаних з оцінкою відповідності продукції, процесів та послуг, у сфері регульованої на законодавчому рівні метрології під час здійснення контролю за станом навколишнього природного середовища (вод).

Інші терміни, що використовуються у цьому Порядку, вживаються у значенні, наведеному у [Водному кодексі України](#), [Кодексі торговельного мореплавства України](#) та [Порядку взаємодії державного підприємства “Адміністрація морських портів України” та Державної екологічної інспекції із забезпечення дотримання законодавства про охорону навколишнього природного середовища у разі виявлення випадків скидання суднами \(плавзасобами\) забруднюючих речовин у межах акваторії морського порту](#), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 670.

Взяття проб води в акваторії морських портів

3. У разі виявлення видимих слідів нафти чи нафтовмісних або інших забруднюючих речовин в межах акваторії морського порту адміністрація порту та територіальний і міжрегіональний територіальний орган Держекоінспекції (далі - екологічна інспекція) діють відповідно до [Порядку взаємодії державного підприємства “Адміністрація морських портів України” та Державної екологічної інспекції із забезпечення дотримання законодавства про охорону навколишнього природного середовища у разі виявлення випадків скидання суднами \(плавзасобами\) забруднюючих речовин у межах акваторії морського порту](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 670.

4. Відбір проб фонових показників якості води акваторії порту здійснюється уповноваженими представниками адміністрації порту у точках відбору проб фонових показників якості води невідкладно після виявлення видимих слідів нафти чи нафтовмісних або інших забруднюючих речовин в межах акваторії морського порту. Точки відбору фонових показників якості води встановлюються державним підприємством “Адміністрація морських портів України” для кожного морського порту з урахуванням гідрометрологічних особливостей акваторії, місця розташування стаціонарних джерел забруднення, кількості, складу та властивостей стічних вод, що скидаються в акваторію.

5. Відбір проб води у місці забруднення здійснюється державними інспекторами з охорони навколишнього природного середовища (далі - державні інспектори) у присутності уповноважених представників адміністрації морського порту.

6. Відбір проб води здійснюється з дотриманням вимог ДСТУ ISO 5667-6:2009 “Якість води. Відбирання проб. Частина 6. Настанови щодо відбирання проб води з річок і струмків” або ДСТУ ISO 5667-9:2005 “Якість води. Відбирання проб. Частина 9. Настанови щодо відбирання проб морської води” залежно від місця відбору.

Відбір посуду для відбору проб води здійснюється з дотриманням ДСТУ ISO 5667-3-2001 “Якість води. Відбір проб. Частина 3. Настанови щодо зберігання та поводження з пробами”.

Відбір проб води здійснюється за допомогою чистої ємності (цебри) з хімічно стійкою поверхнею.

Проба води відбирається в об’ємі не менш як 3 куб. дециметри для одного екземпляра проби (три пластикові ємності об’ємом 1 куб. дециметр кожна), відбирання проб води для визначення нафтопродуктів здійснюється в окрему скляну тару об’ємом не менш як 0,5 куб. дециметра для одного екземпляра проби.

7. Проби води у місці забруднення відбираються у двох екземплярах. Для визначення фонових показників якості води проби беруться в одному екземплярі.

Посуд із зразками (екземплярами) проб води закривають кришками та опечатують.

Посуд із зразками оснащується супроводжувальними етикетками, на яких з використанням водостійкого маркера зазначається інформація про дату та місце відбору проби води, час відбору та номер проби, а також підписи державного інспектора, що проводив відбір проб, та уповноваженого представника адміністрації морського порту на зразках проб в місці забруднення або підписи уповноважених представників адміністрації морського порту на зразках проб фонових показників.

8. Після опечатування посуду з пробами води в місці забруднення державний інспектор, який проводив відбір проб води, складає акт обстеження акваторії та відбору проб води в місці забруднення у двох примірниках за формою, наведеною у [додатку 1](#).

Кожний примірник акта обстеження акваторії та відбору проб води в місці забруднення підписується державним інспектором та уповноваженим представником адміністрації морського порту.

Перший екземпляр проб води транспортується державним інспектором до лабораторії.

Другий екземпляр опечатаної проби разом з актом обстеження акваторії та відбору проб води в місці забруднення передається адміністрації морського порту та зберігається як контрольний для проведення аналізу у разі виникнення суттєвих розбіжностей з фоновими показниками чи інших претензій щодо результатів проб води, в тому числі з боку адміністрації порту, судновласника (його представника) тощо. Строк зберігання контрольного екземпляра становить 24 години. Після закінчення строку зберігання другий екземпляр проби води знищується і претензії щодо проби води в місці забруднення не розглядаються.

9. Акт відбору проб фонових показників якості води акваторії порту складається уповноваженим представником адміністрації порту в двох примірниках за формою, наведеною у [додатку 2](#). Один примірник акта відбору проб фонових показників якості води акваторії порту передається екологічній інспекції.

10. Транспортування, зберігання відібраних проб води здійснюється з дотриманням вимог ДСТУ ISO 5667-3-2001 “Якість води. Відбір проб. Частина 3. Настанови щодо зберігання та поводження з пробами”.

11. Вимірювання показників складу та властивостей води у відібраних пробах води здійснюється суб'єктами, які в установленому порядку уповноважені (акредитовані) на здійснення вимірювань у сфері регульованої на законодавчому рівні метрології під час здійснення контролю за станом навколишнього природного середовища (вод).

Відбір проб на судні

12. Відбір проб води на судні здійснюється державним інспектором у присутності уповноваженого представника Морської адміністрації, капітана судна (або іншої уповноваженої ним особи), морського агента (за згодою).

13. Відбір проб води на судні здійснюється в місцях, передбачених судновими планами (точок відбору стічних, лляльних, баластних вод), відповідно до виявленого характеру забруднення (виключно щодо речовин, які є причиною забруднення акваторії відповідно до акта перевірки якості води) з урахуванням конструктивних особливостей судна. Місця відбору проб води на судні визначаються уповноваженим представником Морської адміністрації за участю державного інспектора та капітана судна. Під час відбору проб враховуються результати порівняння показників якості води у місці забруднення з фоновими показниками, які вказують на те, які саме речовини призвели до погіршення якості води.

14. Відбір проб води на судні здійснюється за допомогою чистої ємності (цебри) з хімічно стійкою поверхнею. Проба відбирається в об'ємі не менш як 3 куб. дециметри для одного екземпляра проби (три пластикові ємності об'ємом 1 куб. дециметр кожна), відбирання проб для визначення нафтопродуктів здійснюється в окрему скляну тару об'ємом не менш як 0,5 куб. дециметра для одного екземпляра проби.

Проби води на судні відбираються в трьох екземплярах та поміщаються в чисту підготовлену тару для подальшого транспортування та проведення аналізу.

Посуд з пробами води закривається кришками та опечатується.

15. Посуд з пробами також оснащується супроводжувальними етикетками, на яких з використанням водостійкого маркера зазначається інформація про назву судна, дату та час відбору проби, місце відбору проби, номер проби, а

також підписи державного інспектора, який здійснював відбір проби, уповноваженого представника Морської адміністрації та капітана судна (або іншої уповноваженої ним особи).

16. Після опечатування державний інспектор, який проводив відбір проб води, складає акт відбору проб води на судні за формою, наведеною у [додатку 3](#), у трьох примірниках, який підписується державним інспектором, уповноваженим представником Морської адміністрації та капітаном судна (або іншою уповноваженою ним особою). Акт відбору проб води на судні є додатком до акта перевірки судна.

У разі виникнення будь-яких застережень з боку державного інспектора, уповноваженого представника Морської адміністрації, капітана судна (або іншої уповноваженої ним особи) вони відображаються в акті відбору проб води на судні.

17. Перший екземпляр опечатаної проби разом з актом відбору проб води надається капітану судна (або іншій уповноваженій ним особі). Другий екземпляр (контрольний) разом з копією акта відбору проб води на судні передається Морській адміністрації та зберігається як контрольний для проведення аналізу у разі виникнення розбіжностей. Строк зберігання контрольного екземпляра становить 24 години. Після закінчення строку зберігання другий екземпляр проби знищується, претензії щодо проби не розглядаються.

Третій екземпляр транспортуються державним інспектором до лабораторії.

18. Транспортування та зберігання проб води, відібраних на судні, здійснюється з дотриманням вимог ДСТУ ISO 5667-3-2001 “Якість води. Відбір проб. Частина 3. Настанови щодо зберігання та поводження з пробами”.

19. Відбір проб баластних вод здійснюється з баластної системи судна відповідно до його конструктивних особливостей, а саме з баластних танків, кінцевих трубопроводів після насосів.

20. Відбір проб баластних вод здійснюється з поверхневого шару (0-1 метр) води або з товщі води системи для скиду баластних вод. Пробу відбирають методом черпання.

Вода у місці відбирання проб повинна перемішуватись. Якщо це не виконується, то відбирають проби у різних за глибиною (придонні, середні, поверхневі) місцях з відповідним усередненням за об’ємом.

21. За наявності на судні кількох танків з баластною водою зразки проб баластної води відбираються з кожного танка, відповідно до журналів баластних операцій, за винятком танків, з яких вже було скинуто баласт або не планується його скидання.

У разі відбирання проб баластної води з відповідних технологічних систем судна, які призначені для видалення баласту за борт, об'єднану (усереднену) пробу отримують шляхом змішування трьох частин баластних вод, відібраних через інтервали в 5 хвилин. Після цього об'єднану (усереднену) пробу розливають у пляшки, оформляють акт відбору проб води на судні та опечатають.

22. Відбір проб стічних вод здійснюється з дотриманням вимог ДСТУ ISO 5667-10:2005 “Якість води. Відбирання проб. Частина 10. Настанови щодо відбирання проб стічних вод”.

23. Відбір проб стічних вод здійснюється із стічної системи судна відповідно до його конструктивних особливостей, а саме з трубопроводів, що розміщуються за уставкою для оброблення судових стічних вод, які обладнані пробовідбірними кранами, або кінцевих трубопроводів після насосів або танків стічних вод.

24. Відбір проб лляльних вод із суден здійснюється залежно від конструктивних особливостей судна, з лляльних танків, колодязів - ллялах машинних відділень судна та у трубопроводах за сепаратором лляльних вод, які обладнані пробовідбірними кранами, або кінцевих трубопроводів після насосів.

Проведення аналізу проб води

25. Аналіз проб води проводиться у лабораторіях відповідно до методик вимірювань, які визначені у [додатку 4](#) та є обов'язковими до використання під час проведення вимірювань у сфері регульованої на законодавчому рівні метрології під час здійснення контролю за станом навколишнього природного середовища (вод).

26. Інструментально-лабораторні вимірювання проб вод, що проводяться на виконання [пунктів 3-11](#) цього Порядку, не повинні тривати довше, ніж 24 години з моменту їх відбору.

27. Інструментально-лабораторні вимірювання проб вод, що проводяться на виконання [пунктів 12-24](#) цього Порядку, не повинні тривати довше, ніж 24 години з моменту їх відбору.

	Додаток 1 до Порядку
--	-------------------------

АКТ обстеження акваторії та відбору проб води в місці забруднення

Додаток 1
до Порядку

АКТ
обстеження акваторії та відбору проб води в місці забруднення

від _____ 20__ р. м. _____

Опис виявленого забруднення

Дані стосовно відбору проб води в місці забруднення

1. Час відбору проб води в місці забруднення, координати місця відбору проб

2. Посадова особа, що здійснила відбір проб в місці забруднення

(прізвище, ім'я та по батькові, найменування посади)

3. Інформація про пробу

Забруднюючі речовини, які вимірюються	Об'єм, літрів	Кількість екземплярів	Код проби	Примітки
---------------------------------------	---------------	-----------------------	-----------	----------

Представник адміністрації морського порту

(прізвище, ім'я та по батькові,

найменування посади)

Держекоінспектор

(прізвище, ім'я та по батькові, найменування посади)

Час складення акта: ___ годин ___ хвилин

	Додаток 2 до Порядку
--	-------------------------

АКТ

відбору проб фонових показників якості води акваторії порту

	Додаток 3 до Порядку
--	-------------------------

Додаток 2
до Порядку

АКТ

відбору проб фонових показників якості води акваторії порту

від _____ 20____ р. м. _____

1. Дані стосовно відбору проб фонових показників якості води акваторії порту

2. Час відбору проб води фонових показників якості води акваторії порту,
координати _____ місяця _____ відбору _____ проб

3. Посадова особа, що здійснила відбір проб в місці забруднення

(прізвище, ім'я та по батькові, найменування посади)

Інформація про пробу

Забруднюючі речовини, які вимірюються	Об'єм, літрів	Кількість екземплярів	Код проби	Примітки

Представник _____ адміністрації _____ морського _____ порту

(прізвище, ім'я та по батькові,

найменування посади)

Час складення акта: _____ годин _____ хвилин

АКТ
ВІДБОРУ ПРОБ ВОДИ НА СУДНІ

Додаток 3
до Порядку

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ
STATE ECOLOGICAL INSPECTION OF UKRAINE

_____ (найменування, місцезнаходження, номери телефонів територіального органу, що проводить перевірку)

(name, location, telephones of territorial organ that carries out verification)

SHIP'S SAMPLING REPORT/АКТ ВІДБОРУ ПРОБ ВОДИ НА СУДНІ

time

..... 20..... y.

Name of the ship
e
.....
.....

(найменування судна, порт приписки, інше)

Who takes a sample
o
.....

(посадова особа, яка проводила відбір проб: посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Порядковий номер	Place of sampling, type sample (point, mixed) Місце відбору проб, тип проби (разова,	Ingredients Забруднюючі речовини, які вимірюються	Volume 1. Об'єм, літрів	Quantity сору Кількість екземплярів	Remark Примітки
---------------------	---	--	----------------------------------	--	--------------------

Official who took sample (Inspector)

Посадова особа, яка відбирала пробу

.....

(signature (підпис))

Official present at sampling

.....

Посадова особа, присутня при відборі проб

.....

name, signature

(найменування

посади, прізвище, ім'я та підпис)

Notes of person who took sample

.....

Примітки особи, яка проводила відбір

.....

.....

.....

Information of sealing

Відомості про опечатування

.....

One copy samples and report received by

Один екземпляр відібраних проб та акта отримав

.....

post, name, signature

(найменування

посади, прізвище, ім'я та підпис)

Report executed in copies

Акт складено у примірниках

		Додаток 4 до Порядку
Порядковий номер	Відомості про методику вимірювань (МВ)	
	показник	назва МВ
1.	Сульфати	<p>МВВ 081/12-0007-01</p> <p>Поверхневі та очищені стічні води. Методика виконання вимірювань масової концентрації сульфатів гравіметричним методом</p> <p>МВВ № 081/12-0177-05</p> <p>Поверхневі, підземні та зворотні води. Методика виконання вимірювань масової концентрації сульфатів титриметричним методом</p> <p>МВИ 081/37-0700-10</p> <p>Методика выполнения измерений массовой концентрации сульфат-ионов в питьевой, поверхностной природной, сточной, морской воде, в воде бассейнов и технологической воде спектрофотометрическим методом ⁻⁵⁾</p> <p>МВИ № 02-04-06-02</p> <p>Методика выполнения измерений массовой концентрации сульфатов в воде спектрофотометрическим методом</p> <p>КНД 211.1.4.026-95</p> <p>Методика турбідиметричного визначення</p>

сульфат-іонів в очищених стічних водах

2. Амоній сольовий

МВВ № 081/12-0106-03

Поверхневі, підземні та зворотні води.
Методика виконання вимірювань масової
концентрації амоній-іонів
фотоколориметричним методом з
реактивом Неслера

ДСТУ ISO 7150-1:2003 Якість води.
Визначання амонію. Частина 1. Ручний
спектрометричний метод

ДСТУ ISO 5664:2007 Якість води.
Визначення амонію. Метод дистиляції та
титрування

3. Нітрати

МВВ № РО-22-08-03

Методика виконання вимірювань масової
концентрації нітратів у воді
спектрофотометричним методом

МВИ № РО-007/06-04

Методика выполнения измерений
массовой концентрации нитратного азота
в воде спектрофотометрическим методом
(высокие концентрации) (Метод
восстановления металлическим кадмием)

МВВ № 081/12-0651-09

Води зворотні, поверхневі, підземні.
Методика виконання вимірювань масової
концентрації нітрат-іонів
фотоколориметричним методом

МВИ 081/37-0699-10

Методика выполнения измерений массовой концентрации нитрат-ионов в питьевой, поверхностной природной, сточной, морской воде, в воде бассейнов и технологической воде спектрофотометрическим методом ⁻⁵⁾

ДСТУ ISO 7890-1:2003 Якість води. Визначання нітрату. Частина 1. Спектрометричний метод із застосуванням 2,6-диметилфенолу

КНД 211.1.4.027-95

Методика фотометричного визначення нітратів з саліциловою кислотою у поверхневих та біологічно очищених водах

4. Нітрити

МВВ № РО-21-08-03

Методика виконання вимірювань масової концентрації нітритів у воді спектрофотометричним методом

КНД 211.1.4.023-95. Метрологічне забезпечення. Методика фотометричного визначення нітрит-іонів з реактивом Гріса в поверхневих та очищених стічних водах.

МВВ № 081/12-0949-14

Количественный химический анализ вод. Методика измерений массовой концентрации нитрит-ионов в пробах природных, питьевых и сточных вод флуориметрическим методом на анализаторе жидкости “Флюорат-02” ПНД Ф 14.1:2:4.26-95. Издание 2014 г. ⁻⁵⁾

МВИ 081/37-0696-10

Методика выполнения измерений массовой концентрации нитрит-ионов в питьевой, поверхностной природной, сточной, морской воде, в воде бассейнов и технологической воде спектрофотометрическим методом -5)

КНД 211.1.4.023-95

Методика фотометричного визначення нітрит-іонів з реактивом Грісса в поверхневих та очищених стічних водах

5. Нафтопродукти

МВВ 081/12-57-00

Методика выполнения измерений массовой концентрации нефтепродуктов в воде автоматическим анализатором “МИКРАН” -5)

МВВ № 081/12-0645-09

Води зворотні, поверхневі, підземні.
Методика виконання вимірювань масової концентрації нафтопродуктів гравіметричним методом

МВВ № 081/12-0877-13

Води зворотні, поверхневі, підземні.
Методика виконання вимірювань масової концентрації нафтопродуктів методом інфрачервоної спектрофотометрії

МВВ № 081/12-0910-14

Количественный химический анализ вод.

Методика измерений массовой концентрации нефтепродуктов в пробах природных, питьевых, сточных вод

флуориметрическим методом на
анализаторе жидкости “Флюорат-02”

ПНД Ф 14.1:2:4.128-98 (М 03-03-2012),
издание 2012 г. ⁻⁵⁾